

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра технології виробництва і переробки продукції тваринництва
та кінології

«Затверджую»

Ю.М.
Завідувач кафедри
(Павленко Ю.М.)

«__» _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

ОК 8. Племінні ресурси, селекція та відтворення собак

Спеціальність: 204 Технологія виробництва і переробки продукції
тваринництва

Освітня програма: Кінологія

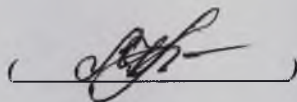
Освітній ступінь: магістр

Факультет: біолого-технологічний

2020 – 2021 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «Племінні ресурси, селекція та відтворення собак» для студентів за спеціальністю 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва.

Розробник:
канд. с.-г. наук, ст. викладач Була Л.В.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри ТВиППТ та кінології.

Протокол від "01" червня 2020 року № 10

Завідувач кафедри Ю.М. Павленко (Павленко Ю.М.)

Погоджено:

Гарант освітньої програми Ю.М. Павленко (Павленко Ю.М.)

Декан факультету В.О. Опара (Опара В.О.)
на якому викладається дисципліна

Декан факультету В.О. Опара (Опара В.О.)
до якого належить кафедра

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

Н.Бар Н.Тараканік

Зареєстровано в електронній базі: дата: 20.07, 2020 р.

© СНАУ, 2020 рік

©Була Л.В., 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: (шифр і назва) – 20 <i>Аграрні науки та продовольство</i>	<i>Нормативна</i>	
Модулів – 2	Спеціальність: 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва	Рік підготовки: 2020-2021-й	
Змістових модулів: 8		Курс	
		1	1
		Семестр	
		1	1
Загальна кількість годин - 150	Освітній ступінь магістр	Лекції	
		30 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		-	12 год.
		Лабораторні	
		30 год.	-
		Самостійна робота	
	90 год.	126 год.	
	Індивідуальні завдання: _____ год.		
	Вид контролю:		
	екзамен	екзамен	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,2 самостійної роботи студента - 2,5			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання - 51/85 (60/90)

для заочної форми навчання - 25/95 (24/126)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: метою курсу є засвоєння студентами основних характеристик порід собак і породотвірного процесу, досвіду їх експертизи і розведення, методі організації селекційно-плеїнної роботи у кінологічних організаціях; вивчення генетичних параметрів та особливостей відтворення собак.

Завдання: оволодіння методологією і технікою експертизи собак, методами оцінки плеїнних і продуктивних якостей, здобуття знань і навичок з організації заходів селекційно-плеїнної роботи у кінологічних організаціях, світового досвіду у відтворенні, розведенні і селекції собак.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: походження та еволюцію собак, їх доместикаційні зміни; прийоми та методи оцінювання екстер'єру та робочих якостей собак, термінологію, яка використовується при описуванні екстер'єру собак, вади, які знижують плеїнну та робочу цінність собаки. Класифікацію порід собак, стандарти порід собак, поширені в Україні, методологію, техніку та етику експертизи собак, правила проведення виставок та плеїнних оглядів собак. Теоретичні основи відбору, підбору та плеїнної справи в собаківництві, методи оцінювання плеїнних та продуктивних якостей. Генетичні основи селекції та фізіологію відтворення собак.

вміти: Розробляти та реалізовувати заходи селекційно-плеїнної роботи у кінологічних організаціях, проводити експертизу собак за екстер'єром та робочими якостями; використовувати генетичні параметри собак для розробки моделей відтворення нових генерацій. Проектувати та організовувати технологічні процеси відтворення собак у державних та приватних організаціях.

3. Програма навчальної дисципліни

(знаходиться на апробації, протокол засідання кафедри № 10 від 01.06.2020р.)

Змістовий модуль 1. Вступ. Походження собак та їх еволюція.

Тема 1. Вступ. Походження собак та їх еволюція. Зміст і значення дисципліни. Основні етапи становлення і розвитку теорії і практики селекції собак. Значення дисципліни в систематичній фаховій підготовці спеціаліста. Проблема походження собак: концепції і докази. Вплив еволюції на породотвірний процес. Доместикація собак. Дикі предки собак та їх характеристика. Центри одомашнення собак. Спостереження та опис диких предків і близьких родичів сучасних собак.

Змістовий модуль 2. Екстер'єр і конституція собак. Принципи і методи оцінки екстер'єру собак.

Тема 2. Екстер'єр і конституція собак. Типи конституції собак, їх характеристика. Фактори обумовлення конституціональних типів екстер'єру та

значення їх у селекційному процесі. Екстер'єрні та інтер'єрні особливості собак, їх визначення і методи оцінювання. Зв'язок екстер'єрно-конституціональних характеристик з робочою продуктивністю та типами вищої нервової діяльності. Статі екстер'єру та фенохарактеристика будови тіла собак. Недоліки екстер'єру собак та конституції собак. Термінологія, яка використовується при описуванні екстер'єру собак.

Тема 3. Принципи і методи оцінки екстер'єру собак. Методи оцінки екстер'єру та конституції собак. Методологія оцінки екстер'єру собак окомірним описовим методом. Оволодіння навичками роботи з інструментарієм для лінійної оцінки екстер'єру собак. Індекси будови тіла. Модельний підхід до оцінки екстер'єру собак.

Змістовий модуль 3. Породи собак і техніка їх експертизи. Стандарти порід собак, їх константність і пластичність.

Тема 4. Класифікація порід собак. Фактори породоутворення і акліматизації у собаківництві. Системи класифікації порід собак, їх структура та характеристика. Класифікація порід за правилами Міжнародної Кінологічної Федерації.

Тема 5. Стандарти порід собак, їх константність і пластичність. Поняття стандарту. Походження, основне використання, стандарт та особливості експертизи породних груп собак згідно класифікації МКФ. Породи собак, які розповсюджені на території України.

Змістовий модуль 4. Експертиза собак. Організація і правила проведення виставок собак.

Тема 6. Експертиза собак. Методологія, техніка і етика експертизи собак. Техніка експертизи собак за екстер'єром та конституцією різних породних груп. Особливості конституції, тілобудови та рухів собак залежно від їх призначення. Особливості експертизи собак різних вікових груп. Виявлення властивостей вікової мінливості росту і розвитку собак та породної залежності цих параметрів.

Тема 7. Виставки собак як зоотехнічні заходи. Основні задачі та правила організації виставок та виводок собак. Класифікація виставок собак за рангом та породами, які на них експонуються. Реєстрація собак, виставочні класи, порядок призначення експертів, правила проведення експертизи та конкурсів.

Змістовий модуль 5. Генетичні основи селекції собак.

Тема 8. Генетика собак. Хромосомний набір собаки. Наслідування екстер'єрних особливостей, робочих і відтворювальних якостей у собак. Генетично обумовленні хвороби і аномалії.

Змістовий модуль 6. Особливості оцінки, відбору та підбору у розведенні собак.

Тема 9. Відбір у собаківництві. Теоретичні основи і практика відбору у собаківництві. Бажаний тип і модельні тварини. Критерії відбору собак до плеїнного розведення. Основні задачі, правила організації і принципи оцінки собак на плеїнному огляді, кьорунгу та ЗТР.

Тема 10. Особливості підбору у розведенні собак. Типи підбору і системи, варіанти підбору і форми. Інбридинг і його значення в породотвірному процесі собак. Інбредна депресія і шляхи її подолання. Аналіз інбредного розведення у собаківництві. Складання системи підбору та планів індивідуального і групового його варіантів.

Змістовий модуль 7. Методи розведення собак та організація племінної справи і селекції собак.

Тема 11. Методи розведення собак. Чистопородне розведення в удосконаленні племінних і продуктивних якостей собак. Структура породи. Лінійне розведення в собаківництві. Значення маточних родин і материнський ефект. Методологія організації схрещування порід собак і відповідальність фахівця. Гібридизація у собаківництві. Схрещування як основний метод виведення порід собак та створення породних груп.

Тема 12. Організація племінної справи і селекції собак. Планування племінної роботи. Завдання і форми діяльності племінних заводів і розплідників собак. Відповідальність фахівця з племінного розведення собак. Організація роботи і значення племінної комісії, національних та міжнародних кінологічних організацій, служби племінного контролю. Державний контроль племінних ресурсів і селекції собак. Порядок видачі племінних документів і ведення племінних ресурсів і селекції собак.

Змістовий модуль 8. Відтворення собак.

Тема 13. Фізіологія відтворення собак. Будова статеві системи пса. Будова статеві системи суки. Топографія статевих органів. Деякі відхилення у будові статеві системи. Функції статеві системи і органів розмноження. Запліднення. Етапи запліднення. Статева та фізіологічна стиглість. Статеві рефлекси. Статева циклічність. Типи нервової діяльності плідників і методи їх визначення. Причини гальмування статевих рефлексів. Природне спарювання собак. Статевий акт. Техніка в'язки. Безпліддя самок. Безпліддя самців. Здоров'я і відтворення тварин. Плодючість, багатоплідність і породоутворення в сучасному собаківництві. Органолептична, якісна і кількісна оцінка сперми, та її біохімічний склад.

Тема 14. Організація відтворення в умовах спрямованого розведення. Статева стиглість і режим використання відтворної функції. Штучне осіменіння та його теоретичне обґрунтування. Фізіологія і діагностика вагітності. Фізіологія родів та післяродового періоду. Нормальні та патологічні пологи. Патології післяродового періоду. Утримання вагітних та лактуючих сук. Організація молочного періоду цуценят. Облік при організації відтворення собак. Генетико-популяційна діагностика відтворення в популяціях. Стерилізація собак. Стерилізація собак.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	Усьо-го	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
Модуль 1. Експертиза та породи собак.												
Змістовий модуль 1. Вступ. Походження собак та їх еволюція.												
Тема 1. Вступ. Походження собак та їх еволюція.	10	2	-	-	-	8	10	-	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 1	10	2	-	-	-	8	10	-	-	-	-	10
Змістовий модуль 2. Екстер'єр і конституція собак. Принципи і методи оцінки екстер'єру собак.												
Тема 2. Екстер'єр і конституція собак	20	4	-	6	-	10	20	1	2	-	-	17
Тема 3. Принципи і методи оцінки екстер'єру собак.	8	2		2		4	8	1	2			5
Разом за змістовим модулем 2	28	6	-	8	-	14	28	2	4	-	-	16
Змістовий модуль 3. Породи собак і техніка їх експертизи. Стандарти порід собак, їх константність і пластичність.												
Тема 4. Класифікація порід собак.	4	2		-		2	4	1	-			3
Тема 5. Стандарти порід собак, їх константність і пластичність.	22	2	-	4	-	16	22	1	-	-	-	21
Разом за змістовим модулем 3	26	4	-	4	-	18	26	2	-	-	-	24
Змістовий модуль 4. Експертиза собак. Організація і правила проведення виставок собак.												
Тема 6. Експертиза собак.	8	2		2		4	8	1	-			7
Тема 7. Виставки собак як зоотехнічні заходи	12	2	-	4	-	6	12	1	2	-	-	9
Разом за змістовим модулем 4	20	4	-	6	-	10	20	2	2	-	-	16
Модуль 2. Селекція та відтворення собак.												

Змістовий модуль 5. Генетичні основи селекції собак.											
Тема 8. Генетика собак.	11	2		2		7	11	2	2		7
Разом за змістовим модулем 5	11	2		2		7	11	2	2		7
Змістовий модуль 6. Особливості оцінки, відбору та підбору у розведенні собак.											
Тема 9. Відбір у собаківництві.	8	2		1		5	8	1	1		6
Тема 10. Особливості підбору у розведенні собак.	8	2	-	1	-	5	8	-	1	-	7
Разом за змістовим модулем 6	16	4	-	2	-	10	16	1	2	-	13
Змістовий модуль 7. Методи розведення собак та організація племінної справи і селекції собак.											
Тема 11. Методи розведення собак.	5	2	-	1	-	2	5	1	-	-	4
Тема 12. Організація племінної справи і селекції собак.	9	2		1		6	9	-	-		9
Разом за змістовим модулем 7	14	4	-	2	-	8	14	1	-	-	13
Змістовий модуль 8. Відтворення собак.											
Тема 13. Фізіологія відтворення собак.	12	2	-	3	-	7	12	1	1	-	10
Тема 14. Організація відтворення в умовах спрямованого розведення.	13	2		3		8	13	1	1		11
Разом за змістовим модулем 8	25	4	-	6	-	15	25	2	2	-	21
Всього годин	150	30	-	30	-	90	150	12	12	-	126

5. Теми та план лекційних занять

(денна форма навчання)		
№ з/п	Назва теми та план	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ. Походження собак та їх еволюція. 1. Зміст і значення дисципліни. 2. Основні етапи становлення і розвитку теорії і практики селекції собак. 2. Вплив еволюції на породотвірний процес. 3. Доместикація собак. 4. Дикі предки собак та їх характеристика. 5. Проблема походження собак: концепції і докази.	2
2	Тема 2. Екстер'єр і конституція собак. 1. Типи конституції собак, їх характеристика. 2. Екстер'єрні та інтер'єрні особливості собак, їх визначення і методи оцінювання. 3. Зв'язок екстер'єрно-конституціональних характеристик з робочою продуктивністю та типами ВНД собак. 4. Статі екстер'єру та фенохарактеристика будови тіла собак. 5. Недоліки екстер'єру та конституції собак. 6. Термінологія, яка використовується при описування екстер'єру собак.	4
3	Тема 3. Принципи і методи оцінки екстер'єру собак. 1. Методи оцінки екстер'єру та конституції собак. 2. Методологія оцінки екстер'єру собак окомірним описовим методом. Індекси будови тіла. 3. Модельний підхід до оцінки екстер'єру собак.	2
4	Тема 4. Класифікація порід собак. 1. Фактори породоутворення і акліматизації у собаківництві. 2. Порода як об'єкт селекції. 3. Системи класифікації порід собак, їх структура та характеристика. 4. Класифікація порід за правилами МКФ.	2
5	Тема 5. Стандарти порід собак, їх константність і пластичність. 1. Поняття стандарту. 2. Походження, основне використання, стандарт та особливості експертизи породних груп собак згідно класифікації МКФ. 3. Породи собак, які розповсюджені на території України.	2
6	Тема 6. Експертиза собак. 1. Методологія, техніка і етика експертизи собак. 2. Техніка експертизи собак різних породних груп. 3. Особливості експертизи собак різних вікових груп. 4. Виявлення властивостей вікової мінливості росту і розвитку собак та породної залежності цих параметрів.	2
7	Тема 7. Виставки собак як зоотехнічні заходи.	2

	1. Основні задачі та правила організації виставок собак. 2. Класифікація виставок собак за рангом та породами, які на них експонуються. 3. Реєстрація собак, виставочні класи, порядок призначення експертів. 4. Правила проведення експертизи та конкурсів.	
8	Тема 8. Генетичні основи селекції собак. 1. Хромосомний набір собаки. 2. Наслідування екстер'єрних особливостей у собак. 3. Наслідування робочих якостей у собак. 4. Генетично обумовленні хвороби і аномалії. 5. Генетичне тестування собак.	2
9	Тема 9. Відбір у собаківництві. 1. Теоретичні основи і практика відбору у собаківництві. 2. Бажаний тип і модельні тварини. 3. Критерії відбору собак до племінного розведення. 4. Основні задачі, правила організації і принципи оцінки собак на племінному огляді, кьорунгу та ZTP.	2
10	Тема 10. Особливості підбору у розведенні собак. 1. Типи підбору і системи, варіанти підбору і форми. 2. Інбридинг і його значення в породотвірному процесі собак. Інбредна депресія і шляхи її подолання. 3. Аутбридинг. 4. Складання системи підбору та планів індивідуального і групового його варіантів.	2
11	Тема 11. Методи розведення собак. 1. Чистопородне розведення в удосконаленні племінних і продуктивних якостей собак. 2. Структура породи. Лінійне розведення в собаківництві. 3. Значення маточних родин і материнський ефект. 4. Схрещування як основний метод виведення порід собак та створення породних груп. 5. Методологія організації схрещування порід собак і відповідальність фахівця. 6. Гібридизація у собаківництві.	2
12	Тема 12. Організація племінної справи і селекції собак. 1. Планування племінної роботи. 2. Завдання і форми діяльності племінних заводів і розплідників собак. 3. Порядок видачі племінних документів і ведення племінних ресурсів і селекції собак.	2
13	Тема 13. Фізіологія відтворення собак. 1. Будова статеві системи пса і суки. 2. Функції статевої системи і органів розмноження. 3. Статева та фізіологічна стиглість. Статеві рефлекси. Статева циклічність. Запліднення. Етапи запліднення. 4. Типи нервової діяльності плідників і методи їх визначення.	2

	Причини гальмування статевих рефлексів. 5. Природне спарювання собак. Статевий акт. Техніка в'язки. 6. Здоров'я і відтворення собак. Безпліддя самок і самців.	
14	Тема 14. Організація відтворення в умовах спрямованого розведення. 1. Статева стиглість і режим використання відтворної функції. 2. Штучне осіменіння та його теоретичне обґрунтування. 3. Фізіологія і діагностика вагітності. 4. Фізіологія родів та післяродового періоду. Нормальні та патологічні пологи. 5. Утримання вагітних та лактуючих сук. 6. Організація молочного періоду цуценят. 7. Облік при організації відтворення собак. Генетико-популяційна діагностика відтворення в популяціях. 8. Стерилізація собак.	2
	Разом	30

**6. Теми та план лекційних занять
(заочна форма навчання)**

№ з/п	Назва теми та план	Кількість годин
1	Тема 1. Екстер'єр і конституція собак. Принципи і методи оцінки екстер'єру собак. 1. Типи конституції собак, їх характеристика. 2. Екстер'єрні та інтер'єрні особливості собак. 3. Термінологія, яка використовується при описуванні екстер'єру собак. 4. Методи оцінки екстер'єру та конституції собак. 5. Методологія оцінки екстер'єру собак окомірним описовим методом. Індокси будови тіла.	2
2	Тема 2. Породи собак і техніка їх експертизи. Стандарти порід собак, їх константність і пластичність. 1. Фактори породоутворення і акліматизації у собаківництві. 2. Системи класифікації порід собак, їх структура та характеристика. 3. Класифікація порід за правилами МКФ. 4. Стандарти порід собак, їх константність і пластичність. 5. Породи собак, які розповсюджені на території України.	2
3	Тема 3. Експертиза собак. Організація і правила проведення виставок собак. 1. Методологія, техніка і етика експертизи собак. 2. Основні задачі та правила організації виставок собак. 3. Класифікація виставок собак за рангом та породами, які на них експонуються. 4. Реєстрація собак, виставочні класи, порядок призначення експертів.	2
4	Тема 4. Генетичні основи селекції собак.	2

	1. Хромосомний набір собаки. 2. Наслідування екстер'єрних особливостей у собак. 3. Наслідування робочих якостей у собак. 4. Генетично обумовленні хвороби і аномалії. 5. Генетичне тестування собак.	
5	Тема 5. Племінний відбір, підбір та методи розведення собак. 1. Бажаний тип і модельні тварини. 2. Критерії відбору собак до племінного розведення. 3. Основні задачі, правила організації і принципи оцінки собак на племінному огляді, кьорунгу та ZTP. 4. Типи підбору і системи, варіанти підбору і форми. 5. Інбридинг і його значення в породотвірному процесі собак. Інбредна депресія і шляхи її подолання. 6. Методи розведення собак.	2
6	Тема 6. Фізіологія відтворення собак. 1. Статева та фізіологічна стиглість. Статеві рефлекси. Статева циклічність. Запліднення. Етапи запліднення. Режим використання відтворної функції. 2. Природне спарювання собак. Статевий акт. Техніка в'язки 3. Штучне осіменіння та його теоретичне обґрунтування. 4. Фізіологія і діагностика вагітності. 5. Фізіологія родів та післяродового періоду. Нормальні та патологічні пологи. 6. Утримання вагітних та лактуючих сук. 7. Організація молочного періоду цуценят.	2
	Разом	12

**7. Теми лабораторних занять
(денна форма навчання)**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вивчення статей екстер'єру та фенохарактеристики будови тіла собак.	2
2	Вивчення недоліків екстер'єру та конституції собак.	2
3	Оволодіння методологією оцінки екстер'єру собак окомірним описовим методом.	2
4	Оволодіння навичками роботи з інструментарієм для лінійної оцінки екстер'єру собак. Індекси будови тіла.	2
5	Вивчення екстер'єрних та поведінкових особливостей собак I-V породних груп за класифікацією МКФ.	2
6	Вивчення екстер'єрних та поведінкових особливостей собак VI - X породних груп за класифікацією МКФ.	2
7	Оволодіння технікою експертизи собак різних породних груп.	2
8	Права та обов'язки судді та працівників рингових бригад на виставках собак.	2

9.	Правила оформлення виставкової документації та ведення звітності за результатами виставки.	2
10.	Генетичні основи селекції собак. Наслідування окремих екстер'єрних та поведінкових ознак собак. Завдання з генетики собак.	2
11	Оцінка продуктивних, робочих та племінних якостей собак. Організація племінного огляду собак. Аналіз інбредного розведення у собаківництві.	2
12	Складання аналізу системи підбору та планів індивідуального і групового його варіантів. Планування селекційного процесу та форми племінного обліку у собаківництві.	2
13	Визначення сприятливих днів в'язки для запліднення суки. Органолептична, якісна і кількісна оцінка сперми, та її біохімічний склад.	2
14	Техніка природнього спарювання та штучного осіменіння тварин.	2
15	Діагностика вагітності. Допомога при щенінні. Догляд за новонародженими цуценятами.	2
	Разом	30

**8. Теми лабораторних занять
(заочна форма навчання)**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вивчення статей екстер'єру та фенохарактеристики будови тіла собак, недоліків екстер'єру та конституції собак.	2
2	Оволодіння методологією оцінки екстер'єру собак окомірним описовим методом, навичками роботи з інструментарієм для лінійної оцінки екстер'єру собак.	2
3	Правила оформлення виставкової документації та ведення звітності за результатами виставки.	2
4	Генетичні основи селекції собак. Наслідування окремих екстер'єрних та поведінкових ознак собак. Завдання з генетики собак.	2
5	Оцінка продуктивних, робочих та племінних якостей собак. Організація племінного огляду собак. Аналіз інбредного розведення у собаківництві.	2
6	Визначення сприятливих днів в'язки для запліднення суки. Техніка природнього спарювання собак. Діагностика вагітності. Допомога при щенінні.	2
	Разом	12

9. Самостійна робота

(денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Походження собак та їх еволюція.	4
2	Спостереження та опис диких предків і близьких родичів сучасних собак.	4
3	Екстер'єр і конституція собак. Фактори обумовлення конституціональних типів екстер'єру та значення їх у селекційному процесі. Недоліки екстер'єру собак певних порід.	10
4	Принципи і методи оцінки екстер'єру собак. Модельний підхід до оцінки екстер'єру собак різних конституціональних типів.	4
5	Системи класифікації порід собак.	2
6	Стандарти порід собак та особливості експертизи породних груп собак згідно класифікації МКФ	16
7	Особливості експертизи собак різних вікових груп. Виявлення властивостей вікової мінливості росту і розвитку собак та породної залежності цих параметрів.	2
8	Організація і правила проведення виставок та виводок собак. Особливості експертизи на монопородних виставках собак.	4
9	Наслідкування екстер'єрних особливостей, робочих і відтворювальних якостей у собак. Генетичне тестування племінних собак.	7
10	Практика племінного відбору у собаківництві. Принципи організації та критерії оцінки собак на кьорунгу та ZTP.	5
11	Типи племінного підбору і системи, варіанти підбору і форми.	5
12	Схрещування як основний метод виведення порід собак та створення породних груп.	2
13	Організація роботи і значення племінної комісії, національних та міжнародних кінологічних організацій, служби племінного контролю. Державний контроль племінних ресурсів і селекції собак.	6
14	Фізіологія відтворення собак. Причини гальмування статевих рефлексів. Безпліддя самок. Безпліддя самців. Здоров'я і відтворення тварин. Плодючість, багатоплідність і породоутворення в сучасному собаківництві.	7
15	Штучне осіменіння та його теоретичне обґрунтування. Патології післяродового періоду. Облік при організації відтворення собак. Генетико-популяційна діагностика відтворення в популяціях. Стерилізація собак.	8
	Разом	90

10. Самостійна робота

(заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Походження собак та їх еволюція. Доместикація собак. Дикі предки собак та їх характеристика. Центри одомашнення собак.	6
2	Спостереження та опис диких предків і близьких родичів сучасних собак.	4
3	Екстер'єр і конституція собак. Фактори обумовлення конституціональних типів екстер'єру та значення їх у селекційному процесі. Недоліки екстер'єру собак певних порід.	17
4	Методи оцінки екстер'єру та конституції собак. Модельний підхід до оцінки екстер'єру собак.	5
5	Системи класифікації порід собак.	3
6	Стандарти порід собак та особливості експертизи породних груп собак згідно класифікації МКФ	21
7	Техніка експертизи собак різних породних груп. Особливості експертизи собак різних вікових груп. Виявлення властивостей вікової мінливості росту і розвитку собак та породної залежності цих параметрів.	7
8	Організація і правила проведення виставок і виводок собак. Особливості експертизи на монопородних виставках собак. Права та обов'язки судді та працівників рингових бригад на виставках собак.	9
9	Наслідкування екстер'єрних особливостей, робочих і відтворювальних якостей у собак. Генетичне тестування племінних собак.	7
10	Практика племінного відбору у собаківництві. Принципи організації та критерії оцінки собак на кьорунгу та ZTP.	6
11	Типи племінного підбору і системи, варіанти підбору і форми. Аутбридинг. Складання аналізу системи підбору та планів індивідуального і групового його варіантів.	7
12	Методи розведення собак. Структура породи. Лінійне розведення в собаківництві. Схрещування як основний метод виведення порід собак та створення породних груп. Гібридизація у собаківництві.	4
13	Організація племінної справи і селекції собак.	9
14	Фізіологія відтворення собак. Будова статевої системи собак. Причини гальмування статевих рефлексів. Безпліддя самок та самців. Здоров'я і відтворення тварин. Плодючість, багатоплідність і породоутворення в сучасному собаківництві.	10
15	Організація відтворення в умовах спрямованого розведення. Штучне осіменіння та його теоретичне обґрунтування. Патології післяродового періоду. Облік при організації відтворення собак. Стерилізація собак.	11
	Разом	126

11. Індивідуальні завдання

Курсова робота виконується згідно Методичних вказівок щодо виконання курсової роботи студентами денної і заочної форми навчання згідно освітньої програми «Кінологія», рекомендованих до видання методичною радою Сумського національного аграрного університету, протокол № 5 від 23 січня 2018 р.

12. Методи навчання

1. Методи навчання за джерелом знань:

- 1.1. *Словесні*: розповідь, пояснення, лекція, інструктаж.
- 1.2. *Наочні*: демонстрація, ілюстрація.
- 1.3. *Практичні*: лабораторний метод, практична робота.

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

2.1. Аналітичний.

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

3.1. Проблемний (проблемно-інформаційний)

3.3. Дослідницький

3.4. Пояснювально-демонстративний

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

3.1. Проблемний (проблемно-інформаційний)

3.2. Частково-пошуковий (евристичний)

3.3. Дослідницький

3.4. *Репродуктивний* (суть: можливість застосування вивченого на практиці).

3.5. Пояснювально-демонстративний

4. Активні методи навчання - використання технічних засобів навчання та, тренінги, екскурсії, заняття на виробництві, самооцінка знань, імітаційні методи навчання, використання навчальних та контролюючих тестів, використання опорних конспектів лекцій.

5. Інтерактивні технології навчання - використання мультимедійних технологій.

13. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС.

2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)

3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:

- рівень знань, продемонстрований на практичних та лабораторних заняттях;
- активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;
- результати виконання та захисту лабораторних робіт;

- експрес-контроль під час аудиторних занять;
- самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
- написання рефератів, есе, звітів;
- результати тестування.

4. Пряме врахування у підсумковій оцінці виконання студентом певного індивідуального завдання :

- курсова робота.

14. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Разом за модулі та СРС	Курсова робота	Підсумковий тест - екзамен	Сума
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	ЗМ 4	ЗМ 5	ЗМ 6	ЗМ 7	ЗМ 8	СРС				
2	8	4	6	4	4	4	8	15	55	15	30	100

15. Розподіл балів, які отримують студенти (заочна форма навчання)

Поточне тестування та самостійна робота									СРС та курсова робота	Разом за модулі та СРС	Підсумковий тест - екзамен	Сума
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	ЗМ 4	ЗМ 5	ЗМ 6	ЗМ 7	ЗМ 8	СРС				
2	8	4	6	4	4	4	8	30	70	30	100	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
69-74	D	задовільно
60-68	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

16. Методичне забезпечення

1. Селекція і породи собак. Методичні вказівки щодо виконання курсової роботи / Л.В.Була - Суми, 2018.- 27с.

17. Рекомендована література

Базова

1. Полищук Ф.И., Трофименко А.Л. Кинология: Учебник для высших учебных заведений. – К.: Ирпень: ВТФ «Перун», 2007. – 1000 с.: ил.
2. Сотская М.Н., Московкина Н.Н. Племенное разведение собак. – М.: ООО «Аквариум-Принт», 2006. – 304 с.
3. Мазовер А.Н. Племенное дело в служебном собаководстве. – М.: Агропромиздат, 2005.
4. Уиллис М.Б. Генетика собак / Малькольм Б. Уиллис; [пер. с англ. М. Дуброва]. – М.: ЗАО Изд-во Центрполиграф, 2000. – 604 с.
5. Хармар Х. Собаки и их разведение.- Мир, 2002. – 240 с.

Допоміжна

1. Андрианова Н.Г., Дубровская В.М., Иванова Т.М. и др. Отечественные породы служебных собак. – СПб.: Издатель, 2002. – 288 с.
2. Власов Н.В. и др. Охотничье собаководство. – М.: Агропромиздат, 2002.
1. Де Приско Э., Джонсон Дж.Б. Малый атлас пород собак. – М.: Колос, 2002. – 559 с.
3. Ерусалимский Е.Л. Экстерьер собаки и его оценка. – М.: Издатцентр, 2002
4. Московкина Н.Н. Генетика и наследственные болезни собак и кошек / Н.Н.Московкина, М.Н.Сотская. – М.: ООО «АКВАРИУМ ЛТД», 2000. – 448с.
5. Найманова Д. Гумпал З. Атлас пород собак. – Прага: Гос. Изд-во сельхозлитературы, 2003.
6. Опаринская З.С. Экстерьер и конституция собаки. – С.: Петербург, 2003.
7. Практическое руководство. Разведение собак. – RoyalCanin
8. Спайра Х.Р. Энциклопедический словарь кинологических терминов. – С.П.: ЗГПУ им. А.И. Герцена, 1996. – 236 с.
9. ClubDogs Клубні собаки: ВГО «Кинологічна Спілка України».